

І. Засади і перспективи новітнього Публічного будівельного права України

DOI: 10.33498/Юш-2023-02-015

Тетяна Коломоєць

докторка юридичних наук, професорка,
членкиня-кореспондентка НАПрН України,
заслужена діячка науки і техніки України,
деканеса юридичного факультету
Запорізького національного університету
(Запоріжжя, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1101-8073>
t_deputy@ukr.net

Валерій Колпаков

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри конституційного
і адміністративного права
Запорізького національного університету
(Запоріжжя, Україна)
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-8580-3261>
Researcher ID: E-7091-2016 (<http://www.researcherid.com/rid/E-7091-2016>)
v.k.kolpakov@gmail.com

УДК 342.9:332.82

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ НОРМИ В БУДІВЕЛЬНОМУ ПРАВІ

АНОТАЦІЯ. Проблематика статті обумовлена дискурсом щодо наявності у регуляторному механізмі будівельного права норм різної юридичної природи, а також структуризації їх впливу на суспільні відносини будівельної сфери.

Метою статті є здобуття нових знань про зміст і роль адміністративно-правових норм: а) у формуванні будівельного простору; б) в інтерференції методів регулювання різного походження; в) у формуванні інтегративних якостей системи нормативного забезпечення галузі.

Вихідна позиція авторів збігається із поглядами дослідників, які вбачають актуальними регуляторами будівельної сфери методи, притаманні адміністративному, господарському і цивільному праву. У такому ракурсі обґрунтовується домінуюче значення норм при застосуванні адміністративно-правового методу регулювання відносин будівельного права.

Підкреслено, що адміністративно-правові норми будівельного права асоційовані з нормативним праворозумінням. Вони забезпечують державно-владними компонентами регуляторну систему, формують відносини влади та підпорядкування (прямого чи опосередкованого), генерують відносини адміністративно-деліктного змісту.

© Тетяна Коломоєць, Валерій Колпаков, 2023

Зазначено, що адміністративно-правова норма у будівельному праві має такі ознаки: вона є правилом поведінки; це правило формально визначене; це правило загальнообов'язкове на будівельному просторі; об'єктивовано по волі держави; має метою регулювання будівельних суспільних відносин; забезпечено державними гарантіями.

Розкрито зміст функцій адміністративно-правових норм у будівельному праві. Детально висвітлено установчу, правонадільну, регулятивну, охоронну, організаційну функції.

Ключові слова: адміністративно-правова норма; будівельне право; відповідальність за порушення норм будівельного права; мета норм будівельного права; ознаки норм будівельного права; будівельне право; функції норм будівельного права.

Проблематика статті обумовлена дискурсом щодо наявності у регуляторному механізмі будівельного права норм різної юридичної природи, а також структуризації їх впливу на суспільні відносини будівельної сфери.

У сьогоднішніх дослідженнях із цього приводу розробляються як мінімум чотири концепції: 1) будівельне право є підгалуззю права адміністративного¹; 2) будівельне право є підгалуззю права господарського²; 3) будівельне право – самостійна галузь у правовій системі України³; 4) будівельне право – комплексна юридична галузь, регулювання якої забезпечується нормами різної правової природи⁴.

Крім цього, наявні праці, у яких галузева належність будівельного права прямо не визначається. Їхні автори прямують такими шляхами: а) взагалі не торкаються питання галузевої належності⁵; б) містять тези, за якими наявність у автора відповідної позиції можна припустити⁶; в) застосовують конструкції, які не “вписуються” в усталену галузеву архітектуру. Наприклад, пропонують визнати його належність до сфери правової дійсності з поділом на приватне й публічне⁷.

¹ І Миронець, ‘Адміністративно-правове регулювання будівельної діяльності в Україні’ (дис канд юрид наук, 2012) 192; А Мороз, ‘Адміністративно-правове забезпечення нормування у будівництві’ (дис д-ра філософ наук, 2022) 288.

² В Ціленко, ‘Правове регулювання будівельної діяльності: склад будівельних правовідносин’ (2014) 2 Вісник Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого” 225–35.

³ І Мамонтов, ‘Концептуалізація будівельного права як нової галузі у правовій системі України’ в *Будівельне право: проблеми теорії і практики [зб. наук. пр.]: матеріали Першої наук.-практ. конф.* (Бескиди 2017) 23–7; В Єрмоленко, ‘Містобудівне право в системі права України’ [2019] 10 (4) *Право. Людина. Довкілля* 85–94.

⁴ П Куліков, ‘Правове регулювання будівельної діяльності в сучасних умовах державотворення України’ в *Будівельне право: проблеми теорії і практики [зб. наук. пр.]: матеріали Першої наук.-практ. конф.* (Бескиди 2017) 7–10.

⁵ А Панібудьласка, ‘Будівельне право України: актуальні проблеми та перспективи розвитку’ в *Будівельне право: проблеми теорії і практики [зб. наук. пр.]: матеріали Першої наук.-практ. конф.* (Бескиди 2017) 51–5; А Дубинська, ‘Теоретичні засади правового регулювання будівельної галузі’ в *Будівельне право: проблеми теорії і практики [зб. наук. пр.]: матеріали Першої наук.-практ. конф.* (Бескиди 2017) 56–61.

⁶ Є Угненко, О Тимченко, Н Белікова, *Основи організації будівництва та будівельного виробництва: Конспект лекцій, ч I* (УкрДУЗТ 2019) 31–46.

⁷ О Халабуденко, ‘Будівельне право: деякі методологічні підходи до сфери правової дійсності, яка формується’ в *Будівельне право: проблеми теорії і практики [зб. наук. пр.]. Матеріали Другої наук.-практ. конф.* (Економічна думка 2018) 38–42.

На нашу думку, існуючі розбіжності у розумінні природи будівельного права не є аномаліями й обумовлені, з одного боку, складною структурою будівельної справи, з другого – існуючими варіаціями у розумінні принципів побудови галузевих конструктів, зокрема підгалузевий адміністративного права.

Своє вираження вони знайшли у виданнях із адміністративно-правової проблематики. Зокрема, це праці Ю. Битяка⁸, І. Бородіна⁹, М. Смокович, В. Бевзенка¹⁰, Р. Мельника¹¹, Б. Візера, Я. Лазура, Т. Карабін, О. Білаша¹² та ін.

На наше переконання, підґрунтям для вирішення цієї проблеми мають стати дослідження ролі та змісту норм різних юридичних галузей у будівельному праві. З огляду на зазначене, стаття “Адміністративно-правові норми в будівельному праві”, що пропонується до вашої уваги, претендує на роль одного з перших досліджень у розробленні актуальних проблем будівельного права.

У сучасних адміністративно-правових дослідженнях проблематика будівельного права займає самостійне місце. Вони утворюють органічну частину дискурсу щодо наявності у регуляторному механізмі будівельного права норм різної юридичної природи, а також структуризації їхнього впливу на суспільні відносини будівельної сфери.

Аналіз джерельної бази, на нашу думку, доречно розпочати з розгляду їх представлення в енциклопедичних і загальнотеоретичних виданнях, адже саме вони містять найбільш узагальнені й усталені погляди на розуміння об’єкта й предмета цього дослідження. Перший в Україні багатотомний систематизований звід знань про державу і право (Юридична енциклопедія в 6 томах) в окремій статті зазначає, що будівельне право належить до галузевих утворень комплексної юридичної природи, що обумовлює інтерференцію методів регулювання різного походження. Провідними у їхній сукупності визнаються ті, що притаманні адміністративному, господарському і цивільному праву¹³.

Осягненню методологічних засад предмета і доктрини будівельного права, а також його місця у правовій системі присвятили свої праці

⁸ *Адміністративне право: підручник* (Битяк Ю ред, Право 2020) 390.

⁹ Бородін І, *Адміністративне право України: підручник* (Алерта 2019) 548.

¹⁰ М Смокович, В Бевзенко, *Адміністративний процес в Україні: теорія і практика: підручник* (Дакор 2021) 1204.

¹¹ Р Мельник (ред), *Загальне адміністративне право: підручник* (Гельветика 2023) 694.

¹² *Особливе адміністративне право: підручник* (Візер Б, Лазур Я, Карабін Т, Білаш О ред, Гельветика 2022) 464.

¹³ Ю Шемшученко, ‘Будівельне право’ в *Юридична енциклопедія, т 1* (Шемшученко Ю та ін ред, Укр енцикл 1998) 280.

В. Єрмоленко¹⁴, О. Квасніцька¹⁵, І. Мамонтов¹⁶, О. Стукаленко¹⁷, О. Халабуденко¹⁸ та ін. Питання правового регулювання будівельних відносин знайшли відображення у працях А. Дубинської¹⁹, П. Кулікова²⁰, О. Стукаленко²¹, В. Ціленко²² та ін. Зв'язки будівельного права з правом адміністративним стали дослідницькою темою для І. Миронець²³, А. Мороз²⁴, Р. Савіцького²⁵, Г. Тропіної²⁶ та ін. Останні роки будівельне право “зайшло” в навчальні плани вишів і літературу щодо забезпечення навчального процесу²⁷.

Мета дослідження обумовлена потребами розвитку містобудівництва й еволюційними тенденціями у правотворенні і є двоєдиною.

По-перше, вона полягає в отриманні нових знань про зміст і роль адміністративно-правових норм: а) у формуванні будівельного простору; б) в інтерференції методів регулювання різного походження; в) у формуванні інтегративних якостей системи нормативного забезпечення галузі.

По-друге, у запровадженні цих знань у практику правового регулювання будівельної галузі та її нормативного забезпечення з урахуванням вимог постанов Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 473²⁸, від 14 червня 2022 р. № 700²⁹, від 27 вересня 2022 р. № 1073³⁰.

¹⁴ Єрмоленко (н 3) 85–94.

¹⁵ О Квасніцька, ‘Дефініції у будівельному законодавстві України’ (2009) 45 Актуальні проблеми держави і права 336–40.

¹⁶ Мамонтов (н 3) 23–7.

¹⁷ О Стукаленко, ‘Місце будівельного права в системі права’ (2016) 3 Науковий вісник Ужгородського національного університету 25–7.

¹⁸ Халабуденко (н 7) 38–42.

¹⁹ Дубинська (н 5) 56–61.

²⁰ Куліков (н 4) 7–10.

²¹ О Стукаленко, ‘Державна архітектурно-будівельна інспекція України в системі нормативного регулювання будівельних правовідносин’ (2014) 28 Науковий вісник Ужгородського національного університету 188–91.

²² Ціленко (н 2) 225–35.

²³ Миронець (н 1) 192.

²⁴ Мороз (н 1) 288.

²⁵ Р Савіцький, ‘Заходи адміністративного припинення в діяльності Державної архітектурно-будівельної інспекції України’ (2014) 29 Науковий вісник Ужгородського національного університету 188–91.

²⁶ Г Тропіна, ‘Поняття та ознаки адміністративної відповідальності за порушення законодавства у будівельній діяльності’ (2012) 4 Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ 302–9.

²⁷ Насамперед це видання: *Адміністративне право: підручник* (н 8) 390; В Бевзенко, *Публічне будівельне право України: посібник* (Дакор 2022) 144; Є Комар, ‘Будівельне право як нова навчальна дисципліна у непрофільних вищих навчальних закладах України’ (2013) 13 Правове регулювання економіки 284–7; Особливе адміністративне право (н 12) 464.

²⁸ Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 473 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2022-%D0%BF#Text>> (дата звернення: 25.12.2022).

²⁹ Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 326 і від 19 квітня 2022 р. № 473: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 червня 2022 р. № 700 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/700-2022-%D0%BF#n2>> (дата звернення: 25.12.2022).

³⁰ Про затвердження Порядку поводження з відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2022 р. № 1073 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1073-2022-%D0%BF#n2>> (дата звернення: 25.12.2022).

Будівельне право належить до галузевих утворень комплексної юридичної природи, що обумовлює інтерференцію методів регулювання різного походження. Провідними у їх сукупності визнаються ті, що притаманні адміністративному, господарському і цивільному праву³¹.

Кожний із них має особливості, які конкретизуються в унікальних характеристиках відносин, що цими методами формуються, але незмінним залишається визнання дослідниками домінуючої ролі норм у властивостях їх впливу.

Адміністративно-правові норми, як системна складова відповідного методу, адаптують архітектуру галузевих конструкцій і внутрішні корелятивні зв'язки з феноменами правового простору владного змісту. Їм належить визначальна роль у детермінації адекватного сучасній динаміці державотворення розуміння публічності будівельного права³².

Саме вони найбільш адекватно окреслюють смисловий контур адміністративно-правового регулювання³³, забезпечують державно-владними компонентами регуляторну систему, формують відносини влади та підпорядкування (прямого чи опосередкованого), а також відносини адміністративно-деліктної сфери³⁴.

Дослідження адміністративно-правових норм у будівельному праві неминуче змушує до врахування інтенсивних теоретичних розвідок щодо осмислення юридичних інструментів в альтернативах праворозуміння³⁵.

На цьому тлі активізувалось осягнення сутності і змісту категорії “праворозуміння” і були детерміновані його основні типи: нормативний (нормативізм, юридичний позитивізм), соціологічний, природно-правовий. Змістовні властивості кожного з них базуються на позиціонуванні адміністративно-правової норми.

У рамках нормативного праворозуміння право трактується як сукупність норм, а норма як правило поведінки, встановлене державою і обов'язкове для всіх суб'єктів права, яким воно адресоване.

З позицій нормативізму, по-перше, норми концентрують у собі державно-владні веління, за невиконання яких передбачене застосування заходів впливу; по-друге, за допомогою юридичних норм регулюються (встановлюються, змінюються, припиняються) правові відносини, тоб-

³¹ Шемшученко (н 13) 280.

³² Бевзенко (н 27) 144.

³³ В Колпаков, ‘Місія адміністративного права в дискурсі постмодерну: від супутника державного управління до права юридичних смислів’ (2022) 1 Ампаро 23–36. DOI: <https://doi.org/10.26661/2786-5649-2022-1-03>

³⁴ Я Лазур, ‘Будівельне право’ в *Особливе адміністративне право: підручник* (Візер Б, Лазур Я, Карабін Т, Білаш О ред, Гельветика 2022) 302–29.

³⁵ В Колпаков, ‘Адміністративний проступок з позицій динамічного праворозуміння’ в *Новітні досягнення та вектори розвитку сучасної юриспруденції, ч 1* (Коломоєць Т ред, Ліга-Прес 2021) 313–37; О Пасечник, ‘Метамодерністське праворозуміння як рефлексія коливань пізнання сучасного права’ (2022) 2 Юридичний вісник 16–22.

то вони виступають регулятивним засобом щодо предмета галузі права; по-третє, головне призначення юридичних норм полягає в тому, щоб забезпечити детальне, точне і коректне нормативне регулювання суспільних відносин.

За соціологічним підходом норми спочатку виникають і консолідується у реальних суспільних відносинах. Після цього держава підтверджує обов'язковість встановленого правила прийняттям відповідного нормативного акта. Тобто класичні форми права, або джерела норм (акт, договір, прецедент), у цій теорії ранжуються як вторинні прояви права. Таким чином, детермінуються і розмежовуються: а) нормативні можливості, які локалізовані у законах та інших подібних актах і б) “правова дійсність”, якою визнають створенні нормою правовідносини.

Саме така “правова дійсність” у соціологічному праворозумінні вважається реальним правом. Як наслідок, за цією концепцією першоосновою правових досліджень визнаються дослідження “правової дійсності”, тобто відносин конкретних юридичних справ, зокрема судових чи справ про адміністративні правопорушення (наприклад, норм ст. 96 Кодексу України про адміністративні правопорушення “Порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва”, далі – КУпАП³⁶). Дослідження “нормативних можливостей”, тобто норм, зафіксованих у законах, розглядаються як допоміжні.

Природно-правовий підхід впроваджує думку, за якою будь-яка норма права повинна виходити з природних, невід'ємних прав людини. Значимо, що у такому праворозумінні засновано низку положень Конституції України³⁷, наприклад, право на життя (ст. 27), право на повагу до його гідності (ст. 28), право на працю (ст. 43); КУпАП, наприклад, передача замовнику проектної документації для виконання будівельних робіт на об'єкті, розробленої з порушенням вимог законодавства щодо створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення (ст. 96¹).

З огляду на зазначене, необхідно підкреслити існування й інших концепцій праворозуміння. Це, наприклад, діалогічна, правової реальності, феноменолого-комунікативна, лібертарно-інституційна, динамічна. Спільні для всіх поглядів властивості концентруються у нормах позитивного законодавства. Але їхня роль у константах різних видів праворозуміння трактується по-різному. Так, соціологічний і природно-правовий підходи визнають існування неправових законів (фактично неправових позитивних норм) і допускають можливість їх невиконання. Натомість нормативний (позитивістський) підхід вимагає беззастереж-

³⁶ Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. № 51. Ст. 1122.

³⁷ Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>> (дата звернення: 25.12.2022).

ного виконання усіх законів (норм позитивного законодавства). Саме на цьому постулаті базується принцип законності.

Ця ситуація породжує не лише теоретичні труднощі. Вони виникають також у правозастосовній діяльності. Адже неправові закони можна не виконувати. Такий посыл культивує у людини переконаність у привілеї особисто кваліфікувати норму закону як правову (яку потрібно виконувати), чи неправову (яку можна не виконувати).

Про це свідчать, наприклад, матеріали оскарження рішень компетентних суб'єктів по застосуванню норм ст. 14² “Відповідальність за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, та за порушення правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксовані в режимі фотозйомки (відеозапису)” КУпАП (конституційні скарги від 2 березня 2020 р. № 18/94³⁸; 30 червня 2020 р. № 18/267³⁹; 8 вересня 2020 р. № 18/436⁴⁰). За такими шаблонами можна обґрунтовувати неправовий характер практично будь-якого закону.

Розв'язання цього питання полягає у визнанні того, що будь-який громадянин чи організація повинні у своїй діяльності виходити тільки з нормативного підходу, з того, що вимоги закону завжди повинні виконуватися. Інші підходи можуть використовуватися суб'єктами, які займаються науковими дослідженнями, вивченням практики правозастосування, розробленням та ухваленням нормативних документів, а також судами.

З цього приводу доречно звернути увагу на норми ч. 6 ст. 9 Закону України “Про державну службу”⁴¹, яка регламентує дії державного службовця у разі виникнення у нього сумніву щодо законності виданого керівником наказу (розпорядження), доручення. У такому випадку службовець має вимагати його письмового підтвердження, а після отримання такого підтвердження, зобов'язаний виконати такий наказ (розпорядження), доручення.

Сучасне розуміння адміністративно-правової норми інтегрує опрацювання нормативності права у філософії права, у теорії права, у галузевих сферах юриспруденції і у теорії адміністративного права. Воно враховує еволюцію осмислення феномену “норма права” в історичному процесі взаємодії людини, суспільства і держави.

³⁸ Резюме до конституційної скарги від 2 березня 2020 р. № 18/94 <https://ccu.gov.ua/sites/default/files/18_942020.doc> (дата звернення: 25.12.2022).

³⁹ Резюме до конституційної скарги від 30 червня 2020 р. № 18/267 <https://ccu.gov.ua/sites/default/files/18_267_2020.pdf> (дата звернення: 25.12.2022).

⁴⁰ Резюме до конституційної скарги від 8 вересня 2020 р. № 18/436 <https://ccu.gov.ua/sites/default/files/18_4362020.pdf> (дата звернення: 25.12.2022).

⁴¹ Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>> (дата звернення: 25.12.2022).

На підставі зазначеного, адміністративно-правова норма в будівельному праві – це цілісне, логічно завершене і зафіксоване у джерелі права обов'язкове правило поведінки, яке відповідає вимогам формально-правової визначеності, розповсюджується на всіх суб'єктів асоційованих з адміністративно-правовим простором; об'єктивовано по волі держави (встановлено, санкціоновано, схвалено державою) та забезпечене державними гарантіями, серед яких важливе місце займають заходи примусу.

Загальною метою адміністративно-правових норм у будівельному праві є регулювання суспільних відносин, що виникають, змінюються і припиняються у сфері адміністрування будівельного простору. За їхньою допомогою формуються, охороняються і захищаються будівельні правовідносини, зорганізується і забезпечується функціонування публічної будівельної адміністрації.

Наприклад, вводиться поняття “режим забудови територій”, який не тягне за собою припинення права власності або права користування земельними ділянками, зміни адміністративно-територіальних меж до моменту вилучення (викупу) земельних ділянок⁴²; визначається, що зміст державного регулювання у сфері містобудування включає експертизи містобудівної документації та проектів конкретних об'єктів⁴³; покладається на державу обов'язок щодо захисту авторських прав і забезпечення свободи творчості архітекторів тощо⁴⁴.

Таким чином, адміністративно-правова норма у будівельному праві має такі ознаки: 1) вона є правилом поведінки; 2) це правило формально визначене; 3) це правило загальнообов'язкове на будівельному просторі; 4) об'єктивовано по волі держави; 5) має метою регулювання будівельних суспільних відносин; 6) забезпечено державними гарантіями.

Визначення адміністративно-правової норми через правило поведінки відбиває *класичний підхід* до її розуміння, притаманний дорадянському, радянському і пострадянському адміністративному праву. З огляду на те, що він залишається домінуючим у сучасній теорії права, є підстави визнати його справедливим для сучасного будівельного права.

Зауважимо, що наведене судження є коректним для континентальної правової системи. У системах, де основним джерелом права визнано судовий прецедент, це питання виглядає інакше. Так, в англійському праві норма у сфері будівництва спрямована на розв'язання конкретної ситуа-

⁴² Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 34. Ст. 343.

⁴³ Про основи містобудування: Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2780-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 52. Ст. 683.

⁴⁴ Про архітектурну діяльність: Закон України від 20 травня 1999 р. № 687-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 31. Ст. 246.

ції⁴⁵. Вона не має функції встановлювати правило поведінки на майбутнє. Таким чином, прецеденти не є правилом поведінки. Це зразки, на підставі яких можуть прийматися рішення щодо подібних справ.

Поняття “формальна (правова) визначеність”, як правило, застосовується до джерела права, наприклад, до нормативного акта. Вона передбачає точне позначення причин, що породжують правові наслідки, а також безпосередньо самих наслідків. Ця визначеність необхідна для відмежування неправомірного від правомірного, юридично значущого від юридично байдужого, для позначення змісту прав і обов’язків учасників правовідносин, а також заходів, які застосовуються з метою охорони захисту права.

У будівельному праві питання правової визначеності відіграють важливу роль при судовому розгляді справ, наприклад, при дослідженні питань правомірності дозволів на проведення будівельних робіт⁴⁶.

Аналіз норм щодо їх формальної визначеності навряд чи можливий за межами їх текстової фіксації у джерелі права. Але й сама фіксація має адекватно відбити у тексті цілісність і логічну завершеність норми. Таким чином, висновки про формальну (правову) визначеність норми одномоментно є висновками про формальну (правову) визначеність відповідного джерела права. Звідси випливає, по-перше, дослідження правової визначеності нормативного акта є дослідженням визначеності адміністративно-правової норми; по-друге, основоположною ознакою формальної визначеності норми є її фіксація у джерелі права.

Правова визначеність є однією з вимог верховенства права. Конституційний Суд України (далі – КСУ) у своїх рішеннях до розуміння правової визначеності звертався декілька разів, зокрема і відносно адміністративно-правових норм. Це рішення від 22 вересня 2005 р. № 5-рп/2005 (щодо конституційності положень статті 92, пункту 6 розділу X “Перехідні положення” Земельного кодексу України)⁴⁷; від 29 червня 2010 р. № 17-рп/2010 (щодо конституційності абзацу 8 пункту 5 частини 1 статті 11 Закону України “Про міліцію”)⁴⁸; від 22 грудня 2010 р. № 23-рп/2010 (щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 141 Кодексу України про адміністративні правопорушення)⁴⁹;

⁴⁵ О Іващенко, ‘Оскарження адміністративних послуг у Великій Британії та Україні (порівняльно-правовий аналіз)’ (дис канд юрид наук, 2012) 200.

⁴⁶ Н Коваленко, ‘Аналіз практики Верховного Суду при вирішенні спорів про оскарження рішень, дій, бездіяльності органів державного архітектурно-будівельного контролю’ (*Судово-юридична газета. Блог*, 10.06.2020) <<https://sud.ua/ru/news/blog/170879-analiz-praktiki-verkhovnogo-sudu>> (дата звернення: 25.12.2022).

⁴⁷ Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 р. № 5-рп/2005 <<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v005p710-05#Text>> (дата звернення: 25.12.2022).

⁴⁸ Рішення Конституційного Суду України від 29 червня 2010 р. № 17-рп/2010 <<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v017p710-10#Text>> (дата звернення: 25.12.2022).

⁴⁹ Рішення Конституційного Суду України від 22 грудня 2010 р. № 23-рп/2010 <<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v023p710-10#Text>> (дата звернення: 25.12.2022).

від 27 лютого 2018 р. № 1-р/2018 (щодо конституційності низки положень Податкового кодексу України)⁵⁰; від 20 червня 2019 р. № 6-р/2019 (щодо конституційності Указу Президента України “Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів”)⁵¹ та ін.

У наведених рішеннях позиція КСУ переконливо окреслена і зводиться до такого: 1) юридичну визначеність необхідно розуміти через такі її складові: а) зрозумілість норм права; б) право особи розраховувати стабільність законодавства; в) можливість передбачати наслідки застосування норм права; 2) правова визначеність полягає у чіткості, передбачуваності і їх однозначному розумінні юридичних норм; 3) вона є ключовою умовою забезпечення кожному ефективного судового захисту незалежним судом; 4) правова визначеність є однією з вимог верховенства права; 5) вона забезпечує: а) адаптацію суб’єкта правозастосування до нормативних умов правової дійсності; б) його впевненість у своєму правовому становищі; в) захист від свавільного втручання з боку держави у сферу його прав; 6) відповідно до неї жодна людина не може зазнавати покарання, окрім як у разі явного порушення закону, який не повинен дозволяти карати особу ретроспективно.

Тобто обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки (рішення КСУ від 29 червня 2010 р. № 17-рп/2010 щодо конституційності абзацу восьмого пункту 5 частини першої статті 11 Закону України “Про міліцію”).

Таким чином, рішення КСУ підкреслюють, що адміністративно-правові норми досягають мети лише за умови безперечності, недвозначності, а також точності визначення прав та обов’язків сторін у правовідносинах, їх змісту, ясності заборон та санкцій за їх порушення.

Формальна визначеність адміністративно-правових норм будівельного права може бути абсолютною, а може бути відносною. Абсолютна визначеність властива імперативним нормам. Це, наприклад, норми сфери відповідальності. Так, Закон України “Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності”⁵² встановлює, по-перше, що правопорушеннями у сфері містобудівної діяльності є протиправні діяння (дії чи бездіяльність) суб’єктів містобудування (юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців), що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених законодавством, будівельними

⁵⁰ Рішення Конституційного Суду України від 27 лютого 2018 р. № 1-р/2018 <<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v001p710-18#Text>> (дата звернення: 25.12.2022).

⁵¹ Рішення Конституційного Суду України від 20 червня 2019 р. № 6-р/2019 <<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v006p710-19#Text>> (дата звернення: 25.12.2022).

⁵² Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності: Закон України від 14 жовтня 1994 р. № 208. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 46. Ст. 411.

нормами, державними стандартами і правилами; по-друге, що вчинення суб'єктами містобудування правопорушень у сфері містобудівної діяльності тягне за собою відповідальність, передбачену законами України.

КУпАП нормами ст. 96 “Порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва” встановлює, що виконання будівельних робіт без подання повідомлення про початок виконання зазначених робіт щодо об'єктів, будівництво яких здійснюється на підставі будівельного паспорта, тягнуть за собою накладення штрафу від 250 до 350 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відносна визначеність, притаманна диспозитивним нормам. Це норми, які при їх реалізації допускають “розсуд” правозастосовних органів чи учасників правовідносини. Так, Закон України “Про регулювання містобудівної діяльності”⁵³ дозволяє місцевим радам приймати рішення щодо оновлення містобудівної документації. Про це йдеться у ст. 16 цього Закону. Відповідно до неї містобудівна документація на місцевому рівні може бути оновлена за рішенням місцевих рад. Закон України “Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду”⁵⁴ залишає на розсуд органів місцевого самоврядування оформлення дозволів розробляти проектну документацію щодо будівництва об'єктів до прийняття рішення про виділення земельної ділянки під таке будівництво.

Формальна визначеність відрізняє юридичні норми від норм релігійних, моралі, звичаїв, які можуть існувати і діяти без формального закріплення. Норми права, на відміну від останніх, мають обов'язкову “юридичну оболонку”. Вони видані уповноваженим органом, виражені в строго визначеному джерелі, мають дату набуття чинності, можуть бути в установленому порядку змінені, скасовані тощо.

Загальнообов'язковість адміністративно-правової норми інтерпретується як обов'язок її адресатів виконувати волю держави, конвертовану (інтегровану) у зміст норми. Адресатами норми традиційно визнаються суб'єкти (особи здатні здійснювати суб'єктивні права та юридичні обов'язки), причетні до відносин, на регулювання яких спрямована норма.

Так, до події адміністративного правопорушення причетними особами (крім потерпілого і порушника) є свідки. При цьому особи, які перебували у відповідному місці й у відповідний час можуть свідками бути, а можуть і не бути. Якщо така особа має інформацію щодо події правопорушення, то вона є свідком (ст. 272 “Свідок” КУпАП встановлює, як свідок у справі про адміністративне правопорушення може бути викликана кожна особа, про яку є дані, що їй відомі які-небудь обставини, що

⁵³ Про регулювання містобудівної діяльності (н 42).

⁵⁴ Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду: Закон України 22 грудня 2006 р. № 525. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 10. Ст. 88.

підлягають установленню по даній справі). Особи, які відповідної інформації у своєму розпорядженні не мають, не можуть бути свідками і не є адресатами норми.

Зростання захопленості неklasичними теоріями праворозуміння обумовлює доречність ознайомлення з деякими поглядами їх представників на проблематику адресатів норми права. У їх дослідженнях обґрунтовується концепція, відповідно до якої норма позитивного права має своїм адресатом агента влади: публічного службовця, поліцейського, суддю, тобто чиновника. При такому підході вважається, що пересічна людина сприймає норми права опосередковано: а) через власний досвід; б) через запозичені з соціальної практики шаблони правомірного і неправомірного.

У результаті цього у людини формуються обґрунтовані припущення про можливі реакції представників влади на факти її можливих вчинків. Суб'єктивна оцінка цих реакцій слугує підставою для корекції людиною своєї поведінки. Звідси випливає, що сформульовані у джерелі позитивного права норми – лише диспозиції законодавця носіям влади щодо їхнього реагування на поведінку громадян. Отже, у неklasичних теоріях права наявні спроби переосмислити властивості такого наріжного каменя юридичної дійсності, як норма.

У будівельному праві норми адміністративного права об'єктивуються по волі держави і містять державне волевиявлення. Це стосується і норм, які приймаються недержавними суб'єктами. Так, Закон України "Про архітектурну діяльність"⁵⁵ встановлює, що саморегулівні організації у сфері архітектурної діяльності визначають правила і стандарти підприємницької та професійної діяльності, обов'язкові для виконання всіма членами таких організацій, тоді як контроль за діяльністю саморегулівних організацій у сфері архітектурної діяльності здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архітектури (ст. 16¹).

Виконання приписів адміністративно-правової норми будівельного права гарантується публічно-правовими засобами, які притаманні адміністративній владі, а саме: а) організаційними, до яких належать видання норм, створення умов для їх введення в дію, матеріально-технічне забезпечення реалізації тощо; б) роз'яснювальними, до яких належать доведення змісту норми до адресата, підкреслення її значущості й акцентування уваги на настання негативних наслідків за ігнорування тощо; в) стимулюючими, до яких належить вжиття заохочувальних заходів до суб'єктів, які додержуються відповідних приписів; г) примусових, до яких належить притягнення до юридичної відповідальності, вжиття інших адміністративно-примусових заходів впливу.

⁵⁵ Про архітектурну діяльність (н 44).

У зв'язку з цим виникає запитання щодо обов'язковості уповноважених і заохочувальних норм. Адже для суб'єктів, яким вони адресовані, їхні розпорядження зовсім не обов'язкові (людина може використовувати своє право, відмовитися від нагороди). Обов'язковість таких норм виявляється у тому, що вони накладають зустрічні обов'язки на іншу сторону правовідносин. Так, наказ про заохочення працівника накладає обов'язок на відповідного керівника здійснити дії щодо реалізації заохочення.

Важливою особливістю будівельних адміністративно-правових норм є системна єдність їх сукупності. Кожна з них – органічна частина галузевого механізму і поза ним діяти не може. Так, норми, що містяться у ст. 96 КУпАП, якими встановлюється відповідальність за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва чинні тільки разом: а) з нормативними актами технічного характеру (будівельними нормами⁵⁶), що встановлює обов'язкові вимоги до об'єкта нормування у будівництві; б) нормами ст. 12 цього Кодексу, відповідно до яких до адміністративної відповідальності притягуються особи по досягненні 16-річного віку до моменту вчинення правопорушення, статті 221 і 222, що визначають підвідомчість таких справ, ст. 254, що зобов'язує складати протокол про адміністративне правопорушення, і ст. 255, що визначає осіб, які мають право складати протокол про таке правопорушення та ін.

Призначення норм адміністративного права виявляється у їхніх функціях. Функції – це напрями дії норм, напрями їх впливу на адміністративно-правову реальність. У функціях конкретизуються властивості правових норм, компоненти її структури, взаємодія та упорядкованість зв'язків. Більшість норм права є багатофункціональними, тобто кожна норма може виконувати не одну, а кілька функцій. Розглянемо найважливіші з них.

Установча функція. Виявляється в оформленні та закріпленні в адміністративно-правовому просторі організаційних структур, інституцій та інших суб'єктів регульованих відносин. Наприклад: утворити Державну інспекцію архітектури та містобудування України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра розвитку громад та територій і який реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду⁵⁷.

Правонадільна функція. Призначена для встановлення різних компонентів статусу організаційних структур, інституцій та інших суб'єктів

⁵⁶ Про будівельні норми: Закон України від 5 листопада 2009 р. № 1704-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 5. Ст. 41.

⁵⁷ Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1340. *Офіційний вісник України*. 2021. № 4. Ст. 214.

регульованих відносин. Так, наприклад, Департамент містобудування та архітектури Київської обласної державної адміністрації є юридичною особою публічного права, бюджетною, неприбутковою установою, підпорядкований голові Київської облдержадміністрації, а також підзвітний і підконтрольний Міністерству розвитку громад та територій України, що забезпечує формування і реалізацію державної політики у сфері містобудування та архітектури⁵⁸.

Регулятивна функція. Полягає у встановленні правил належної поведінки, упорядкування сформованих адміністративно-правових відносин. Виконуючи цю функцію, правові норми беруть участь у регулюванні прав, свобод і законних інтересів суб'єктів спілкування на адміністративно-правовому просторі. У межах цієї функції виділяються дві підфункції: обмежувальна та стимулююча.

Призначення обмежувальної підфункції полягає у встановленні суб'єктам певного варіанта поведінки, що відповідає інтересам адміністративно-правового регулювання. Так, наприклад, Департамент містобудування та архітектури Івано-Франківської міської ради згідно з Положеннями про нього⁵⁹ є спеціально уповноваженим органом з питань містобудування, архітектури Івано-Франківської міської ради, *крім видачі* містобудівних умов та обмежень для проектування об'єкта будівництва та надання будівельного паспорта забудови земельної ділянки.

Призначення стимулюючої підфункції полягає у спонуканні суб'єктів правовідносин до конкретних дій, які відповідають інтересам адміністративно-правового регулювання. Так, Закон України "Про архітектурну діяльність" містить такі норми у ст. 2 "Державне сприяння архітектурній діяльності". Відповідно до неї держава забезпечує умови для здійснення архітектурної діяльності через сприяння підвищенню кваліфікації кадрів у галузі архітектури; захисту авторських прав і забезпечення свободи творчості архітекторів; створення сприятливих умов для діяльності творчих спілок архітекторів; заохочення архітекторів за видатні досягнення у сфері містобудування та архітектури; стимулювання заходів, спрямованих на розвиток національної архітектури.

Охоронна функція. Націлює норми права на охорону і захист основ суспільного устрою, соціальних і державних інститутів, забезпечення охорони і стабільності конституційного ладу, громадського порядку, громадської безпеки. Спирається на владні повноваження суб'єктів публічного адміністрування. Корелюється з примусом і юридичною від-

⁵⁸ Положення про департамент містобудування та архітектури Київської обласної державної адміністрації, затверджено Розпорядженням Київської обласної державної адміністрації від 7 лютого 2022 р. № 72 <<https://koda.gov.ua/normdoc/pro-zatverdzhennya-polozhennya>> (дата звернення: 25.12.2022).

⁵⁹ Положення про Департамент містобудування та архітектури Івано-Франківської міської ради, затверджено Рішенням Івано-Франківської міської ради від 24 грудня 2020 р. № 413-3 <<http://www.pamvk.if.ua/dt/524377>> (дата звернення: 25.12.2022).

повідальністю. Так, наприклад, застосування будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, що не відповідають державним нормам, стандартам, технічним умовам, проектним рішенням, а також тих, що підлягають обов'язковій сертифікації, але не пройшли її, тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від 300 до 400 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ст. 96¹ КУпАП).

Організаційна функція. Реалізується у здійсненні нормами адміністративного права організуючого впливу на різні сфери будівельного простору. Так, наприклад, норми ст. 16¹ Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” вимагає відповідних суб'єктів містобудування організувати розроблення комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади через узгоджене прийняття рішень щодо цілісного (комплексного) просторового розвитку населених пунктів як єдиної системи розселення і території.

Крім перелічених, дослідники виділяють ще такі функції: аксіологічну, компенсаційну, мотиваційну, інформаційно-орієнтуючу, інформаційно-комунікативну, інформаційно-прогностичну, гносеологічну, виховну та ін.

Висновки. Дослідження адміністративно-правових норм у будівельному праві дає змогу сформулювати таке.

По-перше, норми адміністративного права посідають провідне місце в системі засобів регулюючого впливу на відносини будівельної галузі. Саме вони адаптують архітектоніку галузевих конструкцій і внутрішні корелятивні зв'язки з феноменами правового простору владного змісту. Їм належить визначальна роль у детермінації адекватного сучасній динаміці державотворення розуміння публічності будівельного права.

По-друге, нормативні акти будівельного права асоційовані з нормативним праворозумінням. Вони та їхні норми: а) забезпечують виникнення, розвиток, існування і припинення правових відносин; б) окреслюють смисловий контур адміністративно-правового регулювання; в) забезпечують державно-владними компонентами регуляторну систему; г) формують відносини влади та підпорядкування (прямого чи опосередкованого); г) генерують відносини адміністративно-деліктного змісту.

По-третє, з їх допомогою формуються, охороняються і захищаються публічні будівельні правовідносини, організується і забезпечується функціонування публічної будівельної адміністрації.

По-четверте, адміністративно-правова норма у будівельному праві має такі ознаки: 1) вона є правилом поведінки; 2) це правило формально визначене; 3) це правило загальнообов'язкове на будівельному просторі; 4) об'єктивовано по волі держави; 5) має метою регулювання будівельних суспільних відносин; 6) забезпечено державними гарантіями.

По-п'яте, важливою особливістю сукупності адміністративно-правових норм будівельного права є системність. Кожна з них є органічною

складовою складного механізму і реалізується лише у взаємодії з іншими його компонентами. Так, норми щодо відповідальності діють в інтеграції, по-перше, з будівельними нормами змісту, які встановлюють обов'язкові вимоги до об'єктів нормування у будівництві; по-друге, з нормами, що встановлюють загальні вимоги і процедури їх застосування.

REFERENCES

Bibliography

Authored books

1. Bezenko V, *Publichne budivne pravo Ukrainy: posibnyk* (Dakor 2022) (in Ukrainian).
2. Borodin I, *Administratyvne pravo Ukrainy: pidruchnyk* (Alerta 2019) (in Ukrainian).
3. Smokovych M, Bezenko V, *Administratyvnyi protses v Ukraini: teoriia i praktyka: pidruchnyk* (Dakor 2021) (in Ukrainian).
4. Uhnenko Ye, Tymchenko O, Bielikova N, *Osnovy orhanizatsii budivnytstva ta budivelnoho vyrobnytstva: Konspekt leksii, ch 1* (UkrDUZT 2019) (in Ukrainian).

Edited books

5. *Administratyvne pravo: pidruchnyk* (Bytiak Iu red, Pravo 2020) (in Ukrainian).
6. Kolpakov V, 'Administratyvnyi prostupok z pozytsii dynamichnoho pravorozuminnia' *Novitni dosiahnennia ta vektory rozvytku suchasnoi yurysprudentsii, ch 1* (Kolomoiets T red, Liha-Pres 2021) 313–37 (in Ukrainian).
7. Melnyk R (red), *Zahalne administratyvne pravo: pidruchnyk* (Helvetyka 2023) (in Ukrainian).
8. *Osoblyve administratyvne pravo: pidruchnyk* (Vizer B, Lazur Ya, Karabin T, Bilash O red, Helvetyka 2022) (in Ukrainian).

Encyclopedias

9. Shemshuchenko Yu, 'Budivne pravo' v *Yurydychna entsyklopediia, t 1* (Iu Shemshuchenko ta in red, Ukr entsykl 1998) (in Ukrainian).

Journal articles

10. Kolpakov V, 'Misiia administratyvnoho prava v dyskursi postmodernu: vid suputnyka derzhavnoho upravlinnia do prava yurydychnykh smysliv' (2022) 1 Amparo 23–36. DOI: <https://doi.org/10.26661/2786-5649-2022-1-03> (in Ukrainian).
11. Komar Ye, 'Budivne pravo yak nova navchalna dystsyplina u neprofilnykh vyshchykh navchalnykh zakladakh Ukrainy' (2013) 13 Pravove rehuliuвання ekonomiky 28–7 (in Ukrainian).
12. Kvasnitska O, 'Definitzii u budivelnomu zakonodavstvi Ukrainy' (2009) 45 Aktualni problemy derzhavy i prava 336–40 (in Ukrainian).
13. Pasechnyk O, 'Metamodernistske pravorozuminnia yak refleksiiia kolyvan piznannia suchasnoho prava' (2022) 2 Yurydychnyi visnyk 16–22 (in Ukrainian).
14. Savitskyi R, 'Zakhody administratyvnoho prypynennia v diialnosti Derzhavnoi arkhitekturno-budivelnoi inspektsii Ukrainy' (2014) 29 Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu 188–91 (in Ukrainian).
15. Stukalenko O, 'Derzhavna arkhitekturno-budivelna inspektsiia Ukrainy v systemi normatyvnoho rehuliuвання budivelnykh pravovidnosyn' (2014) 28 Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu 188–91 (in Ukrainian).

16. Stukalenko O, 'Mistse budivelnoho prava v systemi prava' (2016) 3 Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu 25–7 (in Ukrainian).
17. Tropina H, 'Poniattia ta oznaky administratyvnoi vidpovidalnosti za porushennia zakonodavstva u budivelnoi diialnosti' (2012) 4 Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav 302–9 (in Ukrainian).
18. Tsilenko V, 'Pravove rehuliuвання budivelnoi diialnosti: sklad budivelnykh pravovidnosyn' (2014) 2 Visnyk Natsionalnoho universytetu "Iurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho" 225–35 (in Ukrainian).
19. Yermolenko V, 'Mistobudivne pravo v systemi prava Ukrainy' [2019] 10 (4) Pravo. Liudyna. Dovkillia 85–94 (in Ukrainian).

Conference papers

20. Dubynska A, 'Teoretychni zasady pravovoho rehuliuвання budivelnoi haluzi' v *Budivelne pravo: problemy teorii i praktyky [zb. nauk. pr.]: materialy Pershoi nauk.-prakt. konf.* (Beskydy 2017) 56–61 (in Ukrainian).
21. Khalabudenko O, 'Budivelne pravo: deiaki metodolohichni pidkhody do sfery pravovoi diisnosti, yaka formuietsia' v *Budivelne pravo: problemy teorii i praktyky [zb. nauk. pr.]. Materialy Druhoi nauk.-prakt. konf.* (Ekonomichna dumka 2018) 38–42 (in Ukrainian).
22. Kulikov P, 'Pravove rehuliuвання budivelnoi diialnosti v suchasnykh umovakh derzhavotvorennia Ukrainy' v *Budivelne pravo: problemy teorii i praktyky [zb. nauk. pr.]: materialy Pershoi nauk.-prakt. konf.* (Beskydy 2017) 7–10 (in Ukrainian).
23. Mamontov I, 'Kontseptualizatsiia budivelnoho prava yak novoi haluzi u pravovii systemi Ukrainy' v *Budivelne pravo: problemy teorii i praktyky [zb. nauk. pr.]: materialy Pershoi nauk.-prakt. konf.* (Beskydy 2017) 23–7 (in Ukrainian).
24. Panibudlaska A, 'Budivelne pravo Ukrainy: aktualni problemy ta perspektyvy rozvytku' v *Budivelne pravo: problemy teorii i praktyky [zb. nauk. pr.]: materialy Pershoi nauk.-prakt. konf.* (Beskydy 2017) 51–5 (in Ukrainian).

Theses

25. Ivashchenko O, 'Oskarzhenia administratyvnykh posluh u Velykii Brytanii ta Ukraini (porivnialno-pravovy analiz)' (dys kand yuryd nauk, 2012) (in Ukrainian).
26. Moroz A, 'Administratyvno-pravove zabezpechennia normuvannia u budivnytstvi' (dys d-ra filosof nauk, 2022) (in Ukrainian).
27. Myronets I, 'Administratyvno-pravove rehuliuвання budivelnoi diialnosti v Ukraini' (dys kand yuryd nauk, 2012) (in Ukrainian).

Websites

28. Kovalenko N, 'Analiz praktyky Verkhovnoho Sudu pry vyrishenni sporiv pro oskarzhennia rishen, dii, bezdiialnosti orhaniv derzhavnogo arkhitekturno-budivelnoho kontroliu' (*Sudovo-iurydychna hazeta. Bloh*, 10.06.2020) <<https://sud.ua/ru/news/blog/170879-analiz-praktiki-verkhovnoho-sudu>> (accessed: 25.12.2022) (in Ukrainian).

Tetiana Kolomoiets
Valerii Kolpakov

ADMINISTRATIVE AND LEGAL STANDARDS IN PUBLIC CONSTRUCTION LAW

ABSTRACT. The problems of the article are determined by the discourse on the presence of norms of different legal nature in the regulatory mechanism of public construction law, as well as the structuring of their influence on social relations in the construction sphere.

The purpose of the article is to obtain new knowledge about the role of administrative and legal norms in public construction law. The starting position of the author is that construction law belongs to branch formations of a complex legal nature, which causes the interference of regulatory methods of various origins.

The author, firstly, supports the position of researchers who recognize leading methods in this set of administrative, economic and civil law; secondly, it justifies the dominant role of norms in the application of the administrative-legal method of regulating public construction law relations.

It is emphasized that administrative and legal norms of public construction law are associated with normative legal understanding. They provide the state-authority components of the regulatory system, form relations of power and subordination (direct or indirect), generate relations of administrative-delict content.

It is noted that the administrative-legal norm in construction law has the following characteristics: it is a rule of conduct; this rule is formally defined; this rule is mandatory on the construction site; objectified at the will of the state; aims to regulate construction social relations; provided with state guarantees.

The content of the functions of administrative and legal norms in public construction law is revealed. The establishing, authorizing, regulatory, security, and organizational functions are covered in detail.

KEYWORDS: administrative legal norm, construction law, responsibility for violation of construction law norms, purpose of construction law norms, signs of construction law norms, public construction law, functions of construction law norms.

Бевзенко В. М. Публічне будівельне право України : посібник. Київ : ВД “Дакор”, 2022. 144 с.

Оприлюднення цього видання допоможе шановному читачеві відкрити одну з галузей Особливого адміністративного права – Публічне будівельне право України – у новітньому науковому, прикладному (адміністративному і судовому) вимірах.

Цінність Посібника полягає у винятково прикладному і прагматичному викладенні основних понять і категорій Публічного будівельного права України. Увесь матеріал ґрунтується на сучасних надбаннях національної адміністративно-правової науки, випробуваних судовою практикою в адміністративних справах.

Для забудовників, органів державного архітектурно-будівельного контролю, органів місцевого самоврядування, місцевих державних адміністрацій, представників громадськості, адвокатів, науковців, студентів.